COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 19.6.2024
COM(2024) 597 final

Recomandare de

DECIZIE A CONSILIULUI

de stabilire a faptului că România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021

Recomandare de

DECIZIE A CONSILIULUI

de stabilire a faptului că România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 126 alineatul (8),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

întrucât:

(1) În conformitate cu articolul 126 din tratat, statele membre trebuie să evite deficitele publice excesive.

(2) Pactul de stabilitate și de creștere are la bază obiectivul unor finanțe publice solide ca mijloc de consolidare a condițiilor propice stabilității prețurilor și unei creșteri susținute și durabile, care să contribuie la crearea de locuri de muncă. Pactul de stabilitate și de creștere include Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv[1], care a fost adoptat cu scopul de a stimula corectarea rapidă a deficitelor publice excesive.

(3) La 3 aprilie 2020, Consiliul, pe baza unei recomandări a Comisiei, a adoptat Decizia (UE) 2020/509 în temeiul articolului 126 alineatul (6) din TFUE privind existența unui deficit excesiv în România ca urmare a nerespectării planificate în 2019 a criteriului deficitului prevăzut în TFUE și a emis o recomandare în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE cu scopul de a pune capăt situației de deficit excesiv până cel târziu în 2022. Având în vedere contracția profundă a activității economice legată de pandemia de COVID-19, Consiliul a adoptat, la 18 iunie 2021, o recomandare revizuită adresată României[2] în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE.

(4) La 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat României să pună capăt situației de deficit excesiv până cel târziu în 2024. Mai precis, în recomandarea din 18 iunie 2021 în

---

[1] Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 6).

[2] Toate documentele referitoare la procedura aplicabilă deficitelor excesive aplicată în cazul României pot fi consultate la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_en

temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, Consiliul a recomandat României să își reducă deficitul nominal la 8,0 % din PIB în 2021, la 6,2 % din PIB în 2022, la 4,4 % din PIB în 2023 și la 2,9 % din PIB în 2024. Această reducere era coerentă cu o rată de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete de 3,4 % în 2021, de 1,3 % în 2022, de 0,9 % în 2023 și de 0,0 % în 2024. Aceasta corespundea unei ajustări structurale anuale de 0,7 % din PIB în 2021, de 1,8 % din PIB în 2022, de 1,7 % din PIB în 2023 și de 1,5 % din PIB în 2024. În recomandare se mai prevedea că România trebuie să pună în aplicare integral măsurile deja adoptate pentru 2021 și să specifice și să pună în aplicare măsurile suplimentare necesare pentru corectarea deficitului excesiv până în 2024. Orice câștig excepțional trebuia să fie utilizat pentru a reduce deficitul public. În recomandarea formulată, Consiliul a stabilit data de 15 octombrie 2021 ca termen limită până la care România să întreprindă acțiuni concrete și, în conformitate cu articolul 3 alineatul (4a) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, să raporteze cum avansează punerea în aplicare a recomandării cel puțin o dată la șase luni, până la corectarea deficitului excesiv.

(5) La 24 noiembrie 2021, Comisia a concluzionat că România a luat măsuri concrete ca răspuns la recomandarea din 18 iunie 2021 în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE și a considerat că, la momentul respectiv, nu erau necesare măsuri suplimentare în cadrul procedurii de deficit excesiv. Între timp, s-a considerat că România a respectat recomandarea din 18 iunie 2021 în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, având în vedere că respectivele obiective de deficit nominal au fost atinse în 2021 și 2022. Pe baza datelor privind rezultatele bugetare validate de Eurostat, deficitul public al României a scăzut de la 7,2 % din PIB în 2021 la 6,3 % din PIB în 2022. Estimarea inițială pentru 2022 (notificată și validată în contextul notificării în cadrul PDE din primăvara anului 2023) a fost de 6,2 % din PIB, în conformitate cu ținta de deficit nominal recomandată de Consiliu. Prin urmare, procedura aplicabilă deficitelor excesive a rămas suspendată. Cu toate acestea, deficitul structural a scăzut cu 1,2 puncte procentuale din PIB în 2021 și cu 0,4 puncte procentuale din PIB în 2022, comparativ cu ajustările recomandate de 0,7 puncte procentuale și, respectiv, de 1,8 puncte procentuale din PIB. Ajustarea structurală cumulativă pentru perioada 2021-2022 a fost, prin urmare, inferioară celei recomandate. În plus, creșterea cheltuielilor primare nete a atins 7,4 % în 2021 și 15,0 % în 2021, cu mult peste obiectivele stabilite în recomandarea Consiliului.

(6) De la adoptarea recomandării Consiliului din 18 iunie 2021, performanța economică a României a fost, în linii mari, conformă cu previziunile Comisiei. În perioada 2021-2023, creșterea PIB-ului real a fost, în linii mari, în concordanță cu proiecțiile incluse în documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 2 iunie 2021, în pofida șocurilor macroeconomice care s-au produs între timp (în special războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și șocul energetic care a urmat). Se estimează că deviația PIB-ului pentru 2023 a fost mai puțin negativă decât se preconizase în iunie 2021. În plus, creșterea veniturilor publice a fost mult mai rapidă decât se preconizase, în principal datorită inflației ridicate, dar și ca urmare a impactului unei componente a creșterii PIB-ului real bogată în venituri fiscale. În ansamblu, evoluțiile macroeconomice nu pot justifica rezultatele bugetare semnificativ mai slabe în raport cu recomandarea Consiliului din iunie 2021, chiar dacă creșterea PIB-ului ar fi fost probabil mai scăzută dacă în condițiile unei politici bugetare mult mai stricte.

(7) O nouă evaluare a măsurilor luate de România pentru corectarea deficitului excesiv până în 2024, ca răspuns la Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021, conduce la următoarele concluzii:

– Pe baza datelor privind rezultatele bugetare notificate de România și validate de Eurostat, deficitul public al României a crescut la 6,6 % din PIB în 2023, cu mult peste nivelul de 4,4 % din PIB recomandat de Consiliu și planificat de România în programul său de convergență pentru 2023. Principalul motiv al acestei abateri a fost faptul că cheltuielile publice au continuat să crească într-un ritm foarte ridicat, în principal ca urmare a transferurilor sociale, a plăților de dobânzi, a cheltuielilor cu bunurile și serviciile și a cheltuielilor de capital. Deficitul nominal din 2023 a fost, de asemenea, afectat de înregistrarea statistică a plăților pentru creșterile salariale din sectorul public (0,5 % din PIB) în urma hotărârilor judecătorești.

– În 2023, efortul bugetar a fost mult mai mic decât cel recomandat de Consiliu. Soldul structural al României a rămas, în linii mari, neschimbat în 2023 (deteriorându-se cu 0,1 % din PIB), cu mult sub obiectivul de îmbunătățire cu 1,7 % din PIB recomandat de Consiliu. Creșterea cheltuielilor primare nete (ajustată pentru măsurile de politică bugetară pe partea de venituri) a fost mult mai mare decât s-a recomandat în 2023, situându-se la aproape 12 % față de obiectivul de 0,9 % recomandat de Consiliu.

– În 2022 și 2023, creșterea puternică a PIB-ului real și nominal a alimentat o creștere foarte puternică a veniturilor publice (20,8 % în 2022 și 14,2 % în 2023), mult mai mare decât se preconizase la momentul recomandării Consiliului din iunie 2021. Cu toate acestea, în ambii ani, majoritatea câștigurilor excepționale pe partea de venituri au fost utilizate pentru a finanța cheltuieli suplimentare în loc să reducă deficitul bugetar.

– Previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 preconizează creșterea în continuare a deficitului public până la 6,9 % din PIB în 2024. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 50,9 % până la sfârșitul anului 2024, de la 48,8 % în 2023. La fel ca în anii precedenți, creșterea preconizată a deficitului public în 2024 reflectă o creștere ridicată a cheltuielilor publice curente. Se preconizează că cheltuielile cu salariile din sectorul public vor crește puternic, reflectând recentele creșteri discreționare ale salariilor din sectorul educației, al sănătății și al apărării. Recalcularea pensiilor în contextul reformei pensiilor va avea un cost pe termen scurt în 2024 și 2025 – cu toate acestea, reforma va genera economii importante pe termen mediu și lung, presupunând că este pusă în aplicare pe deplin.

– În 2024, se preconizează că creșterea veniturilor publice va depăși creșterea PIB-ului nominal, reflectând eforturile de îmbunătățire a colectării impozitelor prin digitalizarea sistemului fiscal și impactul unui pachet de măsuri de creștere a veniturilor adoptat în toamna anului 2023, care se preconizează că va stimula veniturile publice cu aproximativ 1 % din PIB. Pachetul constă în principal într-o creștere impozitării societăților comerciale, în special a microîntreprinderilor, o creștere a impozitării persoanelor fizice, ca urmare a eliminării parțiale a facilităților fiscale preferențiale în sectoarele construcțiilor și agriculturii, eliminarea cotelor reduse de TVA pentru anumite bunuri și servicii, o creștere a

accizelor și un impozit special pe cifra de afaceri a băncilor și a întreprinderilor multinaționale.

(8) Aceste considerații conduc la concluzia că răspunsul României la Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 a fost insuficient. România nu a atins ținta de deficit nominal în 2023 și nu se preconizează că va pune capăt deficitului său excesiv până în 2024. Efortul bugetar a fost cu mult sub nivelul recomandat de Consiliu, iar cheltuielile primare nete au crescut mult mai rapid decât se recomandase.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează României.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele